

Modernisme weerspiegeld

Carla Arocha & Stéphane Schraenen op de Brusselse Biënnale

Het in Antwerpen gevestigde kunstenaarscollectief Carla Arocha & Stéphane Schraenen is sterk aanwezig op de Brusselse Biënnale met in situ werk op drie verschillende locaties: het Postsorteercentrum, het station Brussel-Centraal en de Nationale Bank. Hun werk maakt een mentale brug tussen drie overheidsinstellingen die een sleutelrol speelden in het naoorlogse moderniseringsproces.

OPTISCH SPEL ALS MIDDEL

De Venezolaanse kunstenares Carla Arocha (°1961, Caracas) maakt sedert 1994 minimalistisch werk met strakke geometrische patronen. In 2006 sloot ze een artistiek verbond met de Belgische kunstenaar Stéphane Schraenen (°1971, Antwerpen). Samen realiseren ze voornamelijk sculpturale installaties en foto's. Spiegels, hekken en leder zijn veel gebruikte materialen in hun werk.

De installaties roepen sterke referenties op naar formalistische stromingen van de jaren 1960, in het bijzonder naar de Op art en de Kinetische kunst. Adepten van deze kunststromingen deden onderzoek naar vorm, kleur en ruimte, wat illusoire ruimte- en bewegingseffecten opleverde. Arocha & Schraenen maken ook gebruik van optische complexiteit, maar ze springen daar op een eigenzinnige manier mee om. Hun werk overstijgt het louter visuele effect van 'retinale' kunst, omdat zij het optische spel niet inzetten als doel op zich, maar eerder als middel om dieperliggende betekenissen op te roepen. Aan de basis ligt niet zozeer een vormelijk zoekproces, maar eerder een persoonlijke ervaring of een voorval op één of andere nachtelijke escapade of reis. Hun werk handelt indirect over allerlei vormen van verleiding en misleiding, zelfbedrog en illusie.

Voor de Brusselse Biënnale maakten ze werken die elk op een andere manier reflecteren over modernistische architectuur, urbanisatie en stedelijke context. In het Postsorteercentrum is de installatie *P5 bis* te zien. Deze han-

gende sculptuur bestaat uit monumentale gordijnen die opgebouwd zijn uit een spiegelend geometrisch patroon, dat zich voortdurend herhaalt. *P5 bis* is geïnspireerd op 'project houses', de grote, goedkope woonblokken die te vinden zijn in de buitenwijken van Chicago of op linkeroever in Antwerpen. De referentie zit hem niet alleen in het vormelijke, maar ook in het voyeuristische, het eentonige, in alle karakteristieken die dat soort gebouwen typeren. Voor het Centraal station maakten ze een reeks detailfoto's van het stationsinterieur op het gelijkvloers. Ze worden getoond in reclamepanelen op de diverse perrons.

CIRCA TABAC

Het derde werk dat integraal deel lijkt te worden van de aanwezige architectuur is de vloersculptuur *Circa Tabac*. Die geplaatst werd in de magistrale Hal van Goethem, de lokettenzaal van de Nationale Bank. Het modernistische interieur van de zaal, die 200 meter lang is en acht meter hoog, bezit eenzelfde sobere statige monumentaliteit als de buitengevel van het gebouw. De vloer, de wanden en zuilen zijn er bekleed met beige marmer, het toonaangevende materiaal in de schaars bemeubelde ruimte. Opvallend is ook het doorschijnend gebogen plafond die de hele ruimte overkoepelt en ze een licht en transparant karakter geeft. Mede door zijn uitgesproken fysieke aanwezigheid slaagt *Circa Tabac* er voortreffelijk in om een evenwaardige dialoog aan te gaan met deze dominante omgeving.

Circa Tabac van Carla Arocha en Stéphane Schraenen in de lokettenzaal van de Nationale Bank van België te Brussel

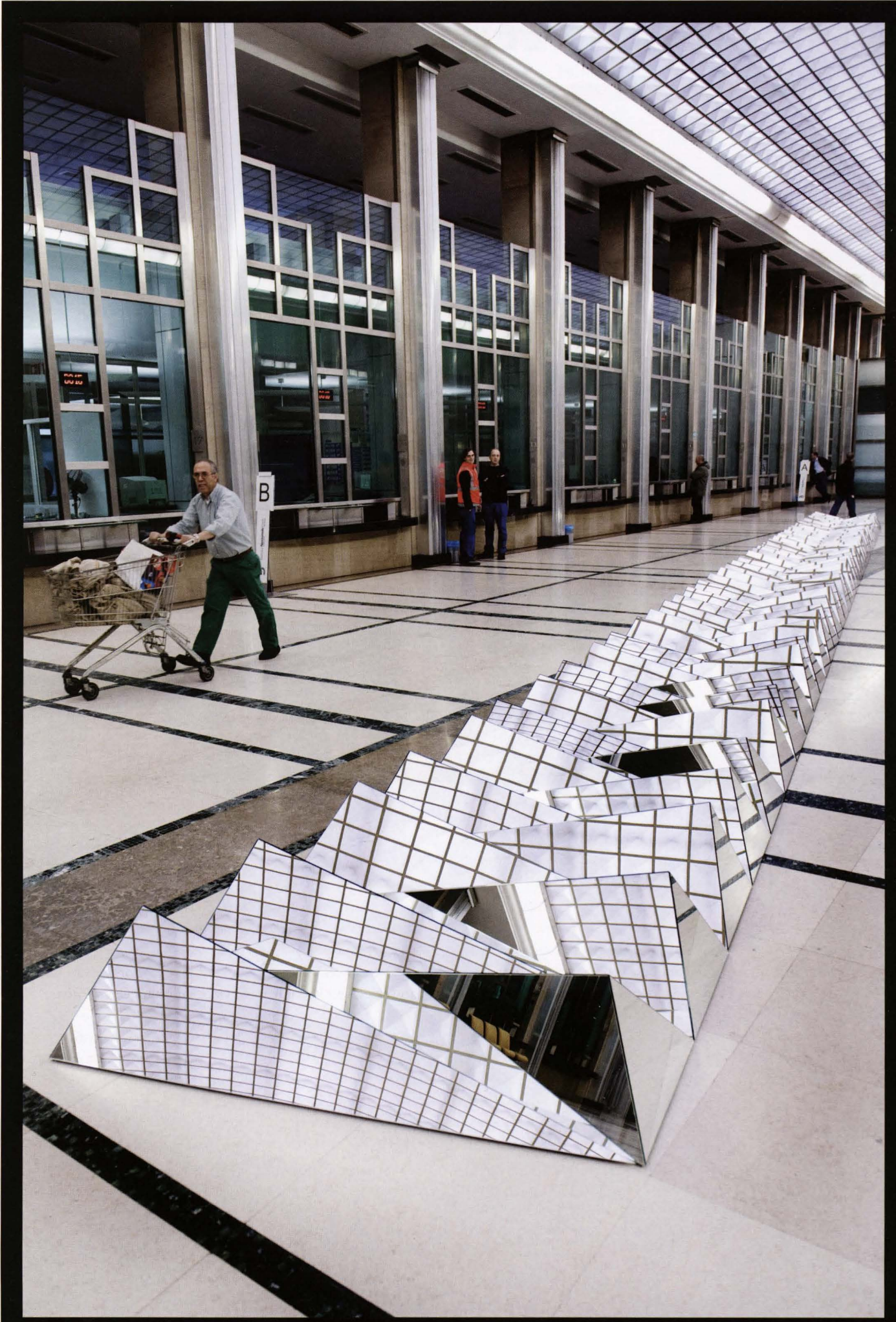

Foto: Saskia Vanderstichele
COURTESY KORALBERG

Modernisme weerspiegeld

Foto: Saskia Vanderstichele
COURTESY KORAALBERG

Het totale werk, dat een oppervlakte van dertig vierkante meter beslaat en een halve meter hoog is, werd diagonaal geplaatst tegenover de glaswanden van de loketten. Het werk is zorgvuldig opgebouwd uit drie spiegelende modules, die dertig keer herhaals worden. Het zijn gelijkbenige driehoeken uit plexiglas, met de basissen naar buiten gericht. In zijn totaliteit levert dat een complex beeld op dat in onze verbeelding herinnert aan klapperende drakentanden of een ritssluiting.

De vloersculptuur *Circa Tabac* heeft een dualistisch karakter. Ondanks de solide structuur krijgt het werk door de spiegelende oppervlakken tegelijk ook een sterk immateriele en efemere verschijningsvorm. Mede omdat het gefragmenteerde oppervlak volledig doordrongen is van 'beelden' die buiten het werk liggen, verschuift de focus van het eigenlijke 'object' naar de omringende omgeving. Dit optisch spel werkt misleidend en bedrieglijk. Tevens slagen

we er alleen in om enkel fragmenten van die omringende werkelijkheid te zien, fragmenten dakgewelf, fragmenten vloer, fragmenten glaswand en fragmenten van onszelf. Wat heel erg desoriënterend en frustrerend werkt.

LICHT VANGEN

Als je in de buurt komt van deze sculptuur ervaar je als toeschouwer een vreemde aantrekkingskracht die aanzet om er naar toe te bewegen. Het is een handeling die schippert tussen een voorwaartse beweging - je nadert zo dicht mogelijk omdat je de fragmentarische afbeeldingen nauwgezet wil waarnemen- en een achterwaartse beweging, omdat je tegelijk de totaliteit van het beeld wil vatten en opnemen. Het is precies alsof de beweging van de toeschouwer als het ware onderdeel wordt van het werk of alsof die beweging in ieder geval effect heeft op de uiteindelijke perceptie van het werk.

COURTESY, KORAAALBERG

TENTOONSTELLING
25 okt. 08 - 14 april 09

LINGERIE *zo zacht als zij*

ABORIGINAL
ART GALLERY

Investeer in een 40.000 jaar oude, nog steeds levende cultuur.

Authentieke Aboriginal kwaliteitskunstwerken van internationaal befaamde artiesten

Aboriginal Art Gallery – Australian Shop
Magleijnstraat 48, 9000 Gent

Open op: woensdag van 13.00u tot 18.00u
donderdag, vrijdag en zaterdag van 11.30u tot 18.00u
of op afspraak: 0475/70.85.99 - tel.: 09/224.30.93 - fax: 056/61.70.48

Raadpleeg onze on-line catalogoog op www.australianshop.com
Schrijf in op onze actuele nieuwsbrieven over Aboriginalkunst
via onze website www.australianshop.com rubriek contact.

ABORIGINAL ART: your best investment for the new millennium!
www.australianshop.com - info@australianshop.com

In een veranderlijk, hybride werk als *Circa Tabac* speelt echter niet alleen de locatie en de beweging van de toeschouwer een cruciale rol in de perceptie van de uiteindelijke waarneming. Ook parameters als licht en tijd hebben een groot effect. De specifieke locatie is belangrijk, maar daarenboven ook de wisselwerking met het aanwezige 'licht'. *Circa Tabac* was in 2007 te zien in de L.A.C. in Sigean, in een witte ruimte met een archaïsche houten plafond. Vervolgens op een dakterras van het Museo Abello in Barcelona. Door de verschillende lichtinval ontstond een totaal ander werk. In Sigean was de oppervlakte van de sculptuur gedeeltelijk bruin, terwijl het in Barcelona alle tintvariaties onderging van blauw, over rood naar zwart tijdens de nacht. Tijdens de nacht slorpte de sculptuur het zwart van de hemel op. Het werd een zwarte sculpturale massa. De Nationale Bank lijkt dan weer een andere perfecte locatie omwille van het doorschijnend plafond. Hier zijn er continu zachte lichtveranderingen waarneembaar.

DETAILS

Circa Tabac is geïnspireerd op een Art Deco kader van een spiegel uit een damestoilet van een New Yorks café, genoemd *Circa Tabac*. Het is een van de laatste cafés in New York waar je nog mag roken.

Stéphane Schraenen vertelt hoe dat dit detail zich ontpopte tot een werk. "De vorm vond ik interessant. Ineens zag ik die ook in spiegelmetaal. Daar spreken we dan samen over. We zien redelijk instant wat een vorm kan doen met een ruimte. Je ziet een detail en vertaalt dat naar je eigen vormtaal op zo'n manier dat het plots zin krijgt binnen je eigen verhaal.

Bovendien vertrekken we steeds van een specifieke ruimte. In het geval van de Nationale bank werd meteen duidelijk dat we daar *Circa Tabac* zouden plaatsen. We onderzoeken dan hoe de ruimte op de toeschouwer functioneert en welke elementen we nodig hebben om ons verhaal duidelijk te maken."

De realisatie van de onderdelen en de positionering van de stukken in de ruimte wordt op een technische manier berekend. Voor Schraenen is de wet uit de fysica 'Invalshoek is gelijk aan terugkaatsingshoek' bijna een motto. "Dit heeft voor mij niet alleen betrekking op het spiegelend vlak, maar is ook een filosofisch en ethisch standpunt en het is ook toepasbaar in het dagelijks leven. Wat je erin steekt, haal je er ook weer uit."

Isabelle De Baets

info

Brusselse Biënnale
voor Hedendaagse
Kunst

Met een honderdtal
deelnemende
kunstenaars

- Nog tot 4 januari 2009
Nationale Bank
van België, Open:
maandag-zondag van 9
tot 18 uur
{ Berlaumontlaan 3, 1000
Brussel

- Postsorteercentrum,
Open: dinsdag-zondag
van 10 tot 18 uur,
donderdag van 10 tot
21 uur
{ Fonsnylaan 48,
1160 Brussel

- Premetro Anneessens,
{ Fontainasplein,
1000 Brussel

- Perrons Station
Brussel-Centraal

- Brussels Biennial zw
{ Ravensteinstraat 23
1000 Brussel
Tel. 02 507 83 45
www.brusselsbiennial.org